

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-69
11 лютого 2019 року

**Першому заступнику Голови
Комітету Верховної Ради України з
питань науки і освіти**

Співаковському О. В.

*Щодо організації харчування
дітей і учнів у закладах освіти*

Шановний Олександр Володимировичу!

Асоціація міст України розглянула лист Комітету від 18 січня 2019 року № 04-23/17-55 «Про стан і проблеми нормативно-правового врегулювання харчування дітей та учнів у закладах освіти» та повідомляє.

У 2018 році Асоціація міст України провела дослідження стану організації органами місцевого самоврядування харчування дітей та учнів у закладах освіти. Участь у ньому взяли міста-обласні центри. Подаємо нижче інформацію за підсумками цього дослідження.

Щодо стану організації харчування дітей та учнів у закладах освіти

Усі органи місцевого самоврядування за кошти місцевих бюджетів забезпечують харчуванням дітей пільгових категорій та інших категорій, визначених законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» та «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Так, харчуються діти сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти з особливими освітніми потребами, які навчаються в спеціальних та інклюзивних класах, діти із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» та інші, визначені Законами України, категорії. Також міста додатково харчують дітей учасників АТО, загиблих в АТО; дітей працівників органів внутрішніх справ, які загинули під час виконання службових обов'язків; дітей сімей переселенців з тимчасово окупованої території та зони АТО; дітей із сімей загиблих під час Революції Гідності та із сімей учасників Революції Гідності, які отримали ушкодження здоров'я; дітей, сім'ї яких опинились у складних життєвих обставинах; а також дітей воїнів-афганців.

У всіх містах запроваджуються програми співфінансування харчування дітей за кошти місцевого бюджету та за батьківські кошти. Так, наприклад,

41% вартості харчування сплачують у закладах дошкільної освіти батьки в Дніпрі; 50% в Ужгороді; 70% в Києві; 75% у Вінниці та Чернігові. У всіх інших містах батьки сплачують, як правило, 60% вартості харчування дітей у закладах дошкільної освіти.

Пропорційна система оплати харчування запроваджена також і в закладах загальної середньої освіти для окремих категорій. 50% вартості харчування сплачують батьки з багатодітних сімей у Вінниці, Тернополі, Харкові, Черкасах та Чернігові. 43% за сніданок платять батьки дітей 1–4 класів у Дніпрі, 50% за харчування дітей 1–4 класів платять батьки Чернігова.

Усі опитані міста під час організації харчування на суму до 200,0 тис. грн. укладають договори з постачальником шляхом проведення допорогових закупівель. Якщо сума закупівель перевищує вказаний поріг, то закупівля продуктів харчування для закладів, які організують харчування самостійно або за допомогою комунального підприємства, відбувається через систему «ProZorro». Для закладів, харчування в яких здійснюють підприємці, проводиться тендерний відбір постачальників послуг.

Щодо проблем та ризиків, які виникають під час організації харчування дітей

Варто зауважити, що органи місцевого самоврядування відзначають наявність значних проблем та ризиків, які виникають під час проведення процедури закупівель продуктів та послуг, а також виконання укладених договорів із постачальниками продуктів та надавачами послуг:

1. Відсутність передбаченої нормами законодавства відповідальності для «недобросовісних» учасників закупівель. Серед основних причин «недобросовісності» є, як правило, надання учасниками неповного пакету документів, які передбачені тендерною документацією; надання завідомо занижених цінових пропозицій, що після укладання договорів призводить до підвищення цін на продукти харчування й невиконання норм харчування дітей; порушення строків постачання продукції; постачанні продуктів невідповідної якості; практика односторонньої відмови постачальника від виконання своїх договірних зобов'язань.

2. Тривалі строки проведення процедури закупівель (подання пропозицій, розгляд, оскарження становить більше місяця на одну процедуру). Продовження термінів проведення процедури закупівель може призвести до призупинення поставки продуктів харчування та надання послуг з організації харчування.

3. Зрив торгів у системі «ProZorro» через відсутність учасників (менше двох). Це призводить до збоїв в організації харчування дітей. Окрім того, інколи взагалі відсутня на ринку достатня кількість учасників з необхідною потужністю для оперативного забезпечення потреб у продуктах харчування або наявне небажання учасників брати участь у закупівлі через систему «ProZorro».

4. Недосконалість системи «ProZorro». Зокрема, йдеться про ціну як єдиний критерій відбору, що не дозволяє впливати на якість продукції, підвищення цін на продукти та, відповідно, на забезпечення якості харчування.

5. Відсутність узгоджених норм у постановах Кабінету Міністрів України щодо організації харчування дітей 1-4 класів закладів загальної середньої освіти. Так, згідно з нормами харчування (постанова Кабінету Міністрів України від 22.11.2004 № 1591) передбачено обід, а відповідно до порядку надання послуг (постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 116) передбачено сніданки.

6. Неможливість збільшити кількість працівників кухні пропорційно до контингенту учнів.

7. Відсутність санітарного регламенту для харчоблоків закладів загальної середньої освіти.

Окрім того, міста порушують проблему неможливості збільшення у штатному розписі працівників кухні, низької оплати їх праці, значного та неконтрольованого підняття цін на ринку продуктів тощо.

Пропозиції з вирішення та попередження проблем в організації харчування дітей

З метою забезпечення якісного харчування дітей та попередження можливих ризиків, пов'язаних із укладанням договорів, організацією харчування Асоціація міст України пропонує:

1. Викласти абзац другий частини дванадцятої статті 18 Закону України «Про публічні закупівлі» у такій редакції:

«Рішення органу оскарження може бути оскаржене суб'єктом оскарження, замовником у судовому порядку протягом **10** днів з дня його оприлюднення в електронній системі закупівель.».

2. Внести зміни до пункту 9 частини другої статті 22 Закону України «Про публічні закупівлі», якими передбачити, окрім опису методики оцінки за критерієм «ціна», додатково *опис методики оцінки тендерної пропозиції за критерієм «якість»*.

3. Узгодити норми одноразового харчування учнів закладів загальної середньої освіти, визначені у додатку 7 постанови Кабінету Міністрів України від 22.11.2004 № 1591 «Про затвердження норм харчування у навчальних та оздоровчих закладах» та які були затверджені для організації безкоштовних обідів учням 1-4 класів, з нормами абзацу п'ятого пункту 6 постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 116 «Порядок надання послуг з харчування дітей у дошкільних, учнів у загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах, операції з надання яких звільняються від обкладення податком на додану вартість», якими передбачено одноразовий режим харчування учнів 1-4 класів, а саме сніданок.

4. Внести зміни до Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіН 5.5.2.008-01), а саме виписати санітарний регламент для харчоблоків.

5. Внести зміни до Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 06.12.2010 № 1205, якими передбачити можливість збільшувати кількість кухонних працівників пропорційно від кількості учнів. Адже у школах, де більше 200 учнів, вводиться однакова кількість кухонних працівників, однак чисельність дітей у таких закладах може становити, як 200, так і 1500 учнів.

Зважаючи на вище зазначене, просимо Вас сприяти внесенню відповідних змін у нормативно-правові акти, що регулюють питання харчування дітей та учнів у закладах освіти.

Участь у засіданні Комітету 27 лютого 2019 року візьме аналітик Аналітичного центру Асоціації міст України, кандидат педагогічних наук Мозгова Людмила Анатоліївна (044-486-30-82).

Дякуємо за співпрацю.

З повагою
Виконавчий директор Асоціації

О. В. Слобожан